

MTBT KÖNYVTÁRI ADATLAP

nyilvántartási szám: 592

Szerző:	Sághy Marianne — Robert G. Ousterhout (szerk.)
Cím:	Piroska és a Pantokratőr. Dinasztikus emlékezet, gyógyítás és örök élet a Komnénos-kori Bizáncban
Eredeti cím:	
Fordította:	
Kiadás helye és éve:	Budapest, 2023.
Kiadó:	HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet
Oldalszám:	317
Nyelv:	magyar
Copyright:	Szerkesztők, szerzők, 2023 HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2023
ISBN:	978-963-416-381-7
HU ISSN:	2063-3742
Elektronikus változat:	
Példányszám a könyvtárban:	1
A kötetet Fodor Gábor adományozta az MTBT könyvtárának 2024-ben	

Sághy Marianne (1961-2018) a középkori Magyarország és Európa történetében egyaránt jártas, számos területen fontos új eredményeket hozó kutatásokat végző történésze volt, aki nagy érdeklődéssel fordult a szentek története és kultusza felé. Ahogy azt a **Piroska és a Pantokratőr** című kötetben maga is leírja, először 2014-ben járt Isztambulban, és akkor látta első alkalommal a Hagia Sophia-bazilika galériáján Árpád-házi Piroska-Eiréné bizánci császárné mozaikképét. Piroska (1088-1134) Szent László leánya volt, aki 1105-1106 körül került Bizáncba, amikor feleségül ment I. Alexios Komnénos fiához, a későbbi II. Ióannés császárhoz, halála után pedig Bizáncban szentként tisztelték.

A személyes élményből hamarosan kutatási program lett, és az ELTE-n és a CEU-n egyaránt oktató Sághy Marianne a rá jellemző lendülettel és lelkesedéssel 2015. június 3-án nemzetközi konferenciát szervezett a budapesti Közép-európai Egyetemen Piroskáról és az általa alapított Pantokratőr-monostor és kórház épületegyüttesről. Szívügye volt a konferencia előadásainak angol és magyar nyelven való megjelentetése, ezért a halála előtt megkérte kollégáit, barátait és egykori tanítványait, hogy segítsék a két kötet publikálását. A most megjelenő magyar nyelvű könyv a 2019. évi angol nyelvű változatnak nem egyszerű fordítása, szerepel benne egy korábban nem publikált tanulmány is. A kutató Langó Péter írását is közölni kívánta a magyar nyelvű kötetben, ennek megvalósítása azonban már e kiadvány összeállítóira maradt, akik Sághy Marianne emlékének ajánlják a könyvet. (ELTE)

TARTALOM

BÁRÁNY ATTILA – FODOR PÁL – NAGY BALÁZS: Előszó	7
SÁGHY MARIANNE: Bevezetés	9
SÁGHY MARIANNE: Görög kolostorok a kora Árpád-kori Magyar Királyságban	21
SZAKÁCS BÉLA ZSOLT: Mit látott Piroska otthon? Új művészeti és építészeti törekvések a Magyar Királyságban 1100 körül	39
BÁRÁNY ATTILA: Bizánc, Magyarország és a normannok a 12. század elején	55
MICHAEL JEFFREYS: Piroska és a Komnénos-dinasztia	89
ROBERTA FRANCHI: A Komnénos-dinasztia császárnéi. Az intrikus anyáktól a jámbor hitvesekig	111
MAXIMILIAN LAU: Piroska-Eiréné, az első nyugati császárné Bizáncban. Hatalom és ábrázolás	127
CHRISTOPHER MIELKE: A sokarcú Piroska-Eiréné. Művészi ábrázolások és anyagi kultúra	135
ELIF DEMIRTIKEN: A császárnék vallásos alapításai Konstantinápolyban	149
TYLER WOLFORD: Kinek-kinek szükségéhez mérten. A Pantokrátor-kolostor egészségügyi és szociális intézményei	165
ROBERT OUSTERHOUT: Piroska és a Pantokrátor. Az építészeti adatok újraértékelése	187
LANGÓ PÉTER: Egy változás anatómiája. A 11. század végi Bizánc és a Kárpát-medence kapcsolata a kistárgyak tükrében (néhány kiragadott példa alapján)	219
KISS ETELE: Piroska-Eiréné császárné és az Istenszüdő Szűz	245
ROMAN SLJAHTYIN: „A két hatalom új kapcsolata”. Nikolaos Kalliklés és Theodóros Prodromos sírversei Eiréné császárnéról	271
FOTEINI SPINGOU: Rituálé és politika a Pantokrátor-kolostorban. Eiréné császárné fiának kettős elsiratása	281
ROBERT OUSTERHOUT: Utószó	295
Képek listája	299
Rövidítések jegyzéke	302